

Kvalitetsmusikkens rolle

i folkeskolen

Ulla Jerg rapporterer fra konference den 21. april 2008 kl. 10-16 på Kulturskolerne, Duntzfeldts Allé i Hellerup

... af Ulla Jerg

✦ På initiativ af musikchef Søren Bojer fra Sjællands Symfoniorkester, Ebbe Høyrup fra LMS (Levende musik i skolen), Lene Juul Langballe fra Den jyske Opera, Elisabeth Nystad fra Danmarks Radio P2 og professor Mogens Christensen fra VMK, konservatoriet for Musik og Formidling, afholdtes en meget spændende og inspirerende konference mandag den 21. april i næsten færdiggjorte lokaler, som stadig bar præg af ombygning og vanskelige tilkørselsforhold. Alligevel fandt alle deltagere vej og mødte veloplagte op til en bragende god dag med mange input til videre brug og med en masse tanker sat i gang samtidig med, at kontakter på kryds og tværs af det aktive musikliv blev etableret og plejet. Det var tydeligt mennesker med fælles interesse for og engagement i samspillet mellem folkeskolens musikundervisning og det professionelle musikliv, som der er talt så meget om de senere år med udgangspunkt i den stadigt voksende forarmning og udsultning af skolernes undervisning i dette helt basale fag bundende i stor mangel på uddannede lærere, nedprioritering af fagets status og undervurdering af værdien af kontinuerlig og fagligt velkvalificeret undervisning. Dette blads læsere er naturligvis fuldt ud klar over musikkens væsentlige rolle og er sandsynligvis veluddannede musiklærere; men det er ikke ensbetydende med, at alt er vel. Det er en kendt sag, at der fra alle sider skydes på musikundervisningen i skolerne, og at der males med dystre farver, når man forsøger at beskrive situationen. Det er et faktum, som man ikke kan lukke øjne og ører for. At det samtidig føles urimeligt at udbasunere, at det står ganske forfærdelig elendigt til overalt, er en overdrivelse; men jo oftere man får sagt, hvor galt det står til, desto lettere bliver det en offentlig sandhed, og sådan er det ved at være. Overalt hvor

jeg er kommet i forbindelse med musiklivet uden for skolen, får man tudet ørerne fulde af synet på de frygtelige tilstande, så det er nødvendigt at få vendt tilbøjeligheden til at forsøge at lappe på forholdene i stedet for at tage fat, hvor det virkelig ville batte noget, nemlig læreruddannelsens fattige vilkår og mobiliseringen af de mange gode kræfter, der inden for murene arbejder for at forbedre det dårlige rygte i omdømmet. Et af problemerne er, at skolen er et lukket område, hvor man arbejder seriøst og fagligt ansvarsfuldt, uden at det kommer andre for øre. På konferencen blev der udarbejdet et fyldigt referat, som jeg i det følgende vil benytte til at viderebringe noget af dagens indhold.

Søren Bojer Nielsen bød velkommen og pointerede, at musik har en værdi i sig selv og kan være med til at skabe værdi for folk.

Dernæst bød borgmester Hans Toft ligeledes velkommen til Genofte kommune, takkede hovedarrangøren, Vestjysk Musik-konservatorium, og gjorde opmærksom på, at der oven over en af indgangene til bygningen står: "Bag ærlig stræben skimtes målet". Når renoveringen af bygningen er færdig, skal den blive fælleshus for Gentofte Musikskole m.fl. Kommunen har oprettet forskellige tiltag for at styrke børnenes kreativitet og udvikling. Det er et problem, at børn ikke støttes på de felter, hvor de har særlige evner. Musik er en væsentlig kulturoplevelse. Det er vigtigt at sørge for, at tilbuddene bliver bedre i de forskellige institutioner, som er en del af børnenes hverdag som børnehaver, skoler, fritidsordninger osv.

Efter fællessangen "Jeg vælger mig april"

og konferencier Per Wiiums praktiske meddelelser, kom **Bertel Haarder** på talerstolen med sit indlæg. Han fortalte, hvordan musiktimerne er fordelt på skolens klassetrin, men påpegede, at musik også kan indgå i mange af skolens andre fag. Det vil sige, at man godt kan lave en skole, der er gennemsyret af musik, dvs. hvor musik optræder i forskellige sammenhænge uden for selve musikundervisningen. Der er skolekomedier, koncerter m.m., og morgensang er ved at få en renæssance, hvilket er blevet særlig tydeligt i forbindelse med Sangens år 2008. Sang er en god måde at opleve sig selv og andre på og skal gerne blive en del af hverdagen.

Bertel Haarder refererede derefter til Anne Bamfords undersøgelse af undervisningen i de kreative fag med rapporten "The Ildsjæl in the classroom" og anbefalingerne, som den nedsatte rådgivningsgruppe fremkom med. (se DANSK SANG nr. 2 oktober 07/08 side 6).

Undervisningsministeriet arbejder med alle anbefalingerne. Nogle af dem er dyrere end andre; men det betyder ikke, at der ikke arbejdes med dem. F.eks. forsøger man for tiden at få en ugentlig musiktime i 7. klasse. Michael Bojesen foreslog desuden for nylig en "Syngelyst"-kampagne i tråd med den Læselyst-kampagne, der allerede findes. Forslaget er nu taget med videre til de kommende finanslovsforhandlinger.

Fag som idræt og musik udvikler både børns personlighed (intelligens – højre hjernehalvdel) og deres koncentrationsevne. Børns vilje og koncentrationsevne opøves både gennem idræt og gennem sang og musik. Man spiller med ørerne, og det er nødvendigt at lytte til hinanden. Musik er på én gang demokratisk og disciplinerende. Musik har en værdi i sig selv, men får også værdi for de andre fag.

Professor **Steen Hildebrandt** var næste oplægsholder. Han pointerede, at musik ikke blot er "flødeskum", men vigtigt for elevernes personlige udvikling. (Se DANSK SANG nr. 3 december 07/08 siderne 10-14 om Steen Hildebrandt og hans baggrund). Han talte om samspelet mellem samfundet, folkeskolen og kvalitetsmusikken og sagde bl.a.: "Det, der foregår i Danmark lige nu, kunne kaldes en stille "luksusrevolution". Der er ved at ske et brud med opfattelsen: "Et samfund kan ikke være rigt, når ikke man har fysisk arbejde." I dag er vi alle kunstnere, sangere – ikke dele af en maskine. Værdiskabelse sker gennem fokus på menneskers udfoldelse og kreativitet, kunstneriske udfoldelse og udvikling. I folkeskolen i dag er der for meget fokus på det, jeg ville kalde "klassisk science" og ikke kunst, kultur og kreativitet. Det passer ikke sammen med den måde, verden er ved at udvikle sig på. Stadig flere mennesker skal lære ikke blot faglige, men også kreative kompetencer. Vi lærer hele livet, og det er den livslange læring, som er helt central i det, vi kalder Videnssamfundet, Oplevelsessamfundet eller Det Kreative samfund. Det er derfor også nødvendigt at bruge mere energi på at sikre børnenes personlige udvikling. Det er vigtigt, at børnene bliver selvsikre og får respekt for musik og andre kunstarter som dele af deres personlighedsudvikling. Det betyder, at de, der arbejder med børn, er underkastet et skærpet ansvar. Børn er uskyldige, og derfor skal vi tænke over, hvad vi gør. Børn er udgangspunktet for samfundet, og derfor er det så vigtigt, hvad vi gør i folkeskolen. Ken Robinson har skrevet bogen "The Arts in schools", som er meget interessant læsning i denne sammenhæng. Det, som han er bange for, er mennesker med hjerner som computere, hænder som maskiner og hjerner som umennesker. Så hellere have et samfund,

hvor der er balance mellem hoved, hænder og hjerte!

Fra debatten mellem Haarder og Hildebrandt følgende replikker:

Spørgsmål fra Per Wium: Taler I her om en bestemt type musik?

SH: Det skal være kvalitetsmusik, dvs. noget, der har en dybde på tværs af mange musikgenrer. Hvad det så konkret er, må være op til fagpersoner at definere.

BH: Vi skal have børnene til at synge med. Derfor må vi lave en progression, så man lærer dem det. Målet er at få dem til at være glade for det, der er kvalitet. Der er f.eks. en salmekanon og en folkeskolesangkanon; men de er ikke obligatoriske. Højskolesangbogen er udtryk for et fælles repertoire og har dermed en kulturel værdi. Måske er jeg ikke enig i, at alle de sange, der er med i sangbogen, har lige stor kvalitet, f.eks. bryder jeg mig ikke om "Mormors kolonihavehus".

SH: Ja, det er jeg enig med dig i. Man må tage udgangspunkt i børnenes evner og kompetencer. Det handler om at synge, at koncentrere sig og lytte. Det musiske er en vigtig del af vores intelligens.

PW: Der er altså stor begejstring for alle former for musik.

Per Wium: Du nævnte, at musik kan være en del af andre fag – det er måske en lidt for skrøbelig strategi at kanalisere musik over i andre fag?

BH: Det er jo en god ide at kombinere fagene, f.eks. musik og sprog; for så lærer man

de to ting på én gang og lærer det måske endnu bedre.

Per Wium: Hvis musikken kommer til at fylde mere i folkeskolen, betyder det vel, at noget andet må nedprioriteres?

BH: Jeg mener, at der godt kan blive hul i økonomien til en obligatorisk musiktime i 7. klasse. Samtidig må vi forsøge at få mere ud af de ressourcer, vi har. Foldager-princippet om, at alle kan undervise i musik – det går bare ikke! Så må man hellere lade en fra den lokale musikskole undervise, så vi får styrket fagets niveau.

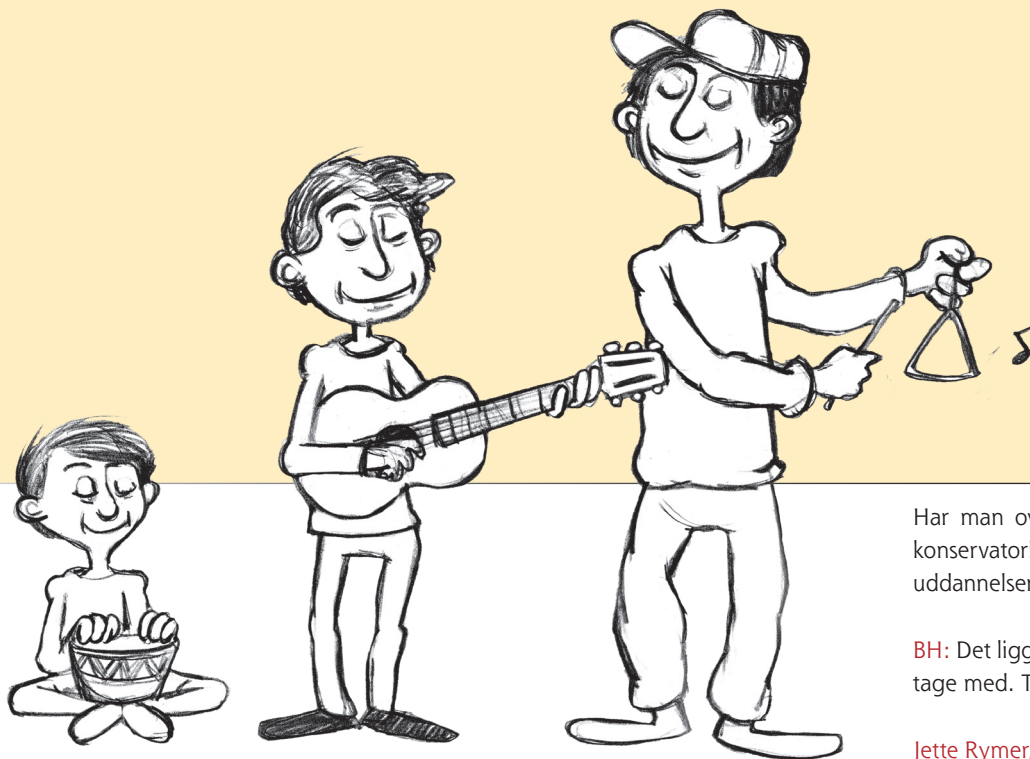
Per Wium: Steen Hildebrandt – hvad står der på din ønskeseddel i forhold til musik?

SH: Musik og andre kunstarter er afgørende vigtige for børns personlige udvikling og dermed for den måde, de senere i livet forvalter sig selv på. Det er afgørende, at de får mulighed for at arbejde med disse kunstarter fra et tidligt tidspunkt. Det, vore børn kommer til at arbejde med, bliver stadig mere kompliceret. Derfor har de behov for at udvikle deres personlighed.

PW: Det gælder vel ikke kun musikfeltet?

BH: Det er glædeligt, at billedkunst- og musiklærerne ønsker, at der bliver evalueret. Der må sættes mål og stilles krav. Derfor skal der være elevplaner i disse fag. Der skal være en progression. Det er muligt, at også ministeriet skal forbedre sig. Det ville for eksempel være ønskeligt, hvis alle børn kunne spille et instrument, da det er vigtigt at lære noder.

SH: Evaluering af ledelsesformer i folkeskolen; for flere kommuner har sagt, at der ikke

kan bevilges flere penge til skolerne, før det kan dokumenteres, at f.eks. musikundervisningen har en positiv effekt på børnenes resultater. Disse kommuner forholder sig kun til PISA-undersøgelsen. Det ville være hensigtsmæssigt, hvis vi kunne evaluere og vurdere undervisningens effekt på andre måder.

BH: F.eks. hvis en skoleleder ønsker at starte et nyt læseprojekt. Da handler det om at sætte fokus på læsningen; men et af midlerne kunne også godt være musik.

Kommentar – Søren Bojer: Bertel Haarder, et samarbejde mellem musikskolen og folkeskolen, som du foreslår, kan ikke lade sig gøre. Bamford taler om kontinuitet. Det er fint at synge i andre fag; men det er vigtigt at skabe kontinuitet gennem året. Desuden gør Bamford opmærksom på, at "evaluering" på dansk refererer til at bedømme eller give karakter, mens "evaluation" på engelsk handler om at lægge noget frem. Det, at børnene synger for deres forældre, er en måde at evaluere på, at vise hvad man kan.

Søren Bojer: Er det ikke en god ide at finde nogle modeller for brobygning mellem kunstnere og folkeskolen? Kunstnere skal ikke være meritlærere (og dermed repræsentanter for den pædagogisk-didaktiske verden), men kunstnere?

BH: Det ville da være rart, hvis nogle musikpædagoger ville være meritlærere. Skidt med den uddannelse, hvis bare de kan formidle musikken. Grunden, til at det ikke fungerer her i Danmark, er den, at vi bøjer os for organisationernes stivhed.

Mogens Christensen: Der er tilbøjelighed til at kalde musik m.m. for kreative fag; men oftest er der mere tale om rekreativt arbejde (udøve for sin fornøjelse) eller hårdt øvearbejde (for at blive bedre til at spille og synge). Den "rigtige" kreativitet, der tidligere kun var knyttet til kunstnerisk skabelse, er i de senere år suppleret af en bredere definition: evnen til at løse opgaver, hvortil der ikke gives et standardsvar. Kan den klassiske kreativitet bruges til at styrke den generelle kreativitet, der synes at være mere og mere efterspørgsel efter?

SH: Jeg taler om kreativiteten omsat i praksis. Vi forstår ikke at forvalte og udløse de kreative evner. Skolen skal udvikle børnenes evne til at møde fremtiden spørgende, åbent, nysgerrigt og kreerende. Citat: "Verden er fyldt med svar på spørgsmål, som ingen stiller". Det ville være bedre, hvis man ikke fokuserede på svarene, men på hvordan man kommer frem til dem.

Inge Marstal: Det at bruge hinandens kompetencer er fint; men hvorfor skal de konservatorieuddannede blive meritlærere?

Har man overvejet et samarbejde mellem konservatorierne og seminarierne omkring uddannelsen af musiklærere?

BH: Det ligger lige til højrebenet. Det vil jeg tage med. Tak for det!

Jette Rymer, Rudolf Steinerskolen i Skanderborg: Kunne vi nedlægge nogle af de organisatoriske grænser, så vi bedre kan lære af hinanden? I vores skole spiller børnene f.eks. symfonisk musik sammen på tværs af årgangene, og alle spiller et instrument.

BH: Ja, hvis vi har en bedre evalueringskultur, ville det være lettere at nedlægge disse grænser.

SH: Rudolf Steiner har forstået noget helt centralt omkring menneskets udvikling.

Kommentar: I det omfang, folkeskolen ønsker at bruge musikpædagoger, er det allerede muligt **BH:** men arbejdsforholdene er ikke i orden, idet musikpædagogerne rubriceres som "uddannede". Det ville være dejligt, hvis der kunne være mere samarbejde mellem seminarier og konservatorier. Ønske om at alle kan spille på et instrument.

BH: lad os bevare det som en fælles drøm. Nu har vi hævet adgangskravene til læreruddannelsen, og hvis det betyder, at der er færre, der vælger det, så har vi et problem. Vi må starte med at etablere et samarbejde mellem seminarier og konservatorier. Så må vi se, hvordan det går. Ellers må vi jo finde på noget.

Efter frokostpausen fulgte et længere indlæg ved Steen Hildebrandt, som vendte tilbage til Ken Robinson, professor i kreative fag. Han skriver, at vi behandler kroppen, som om den

kun er beregnet til at transportere hovedet til møde, hvormed han peger på eksistentielle spørgsmål, hvor dagens tema er en del af en større dagsorden om børns og klodens eksistens. Der har været en ensidig fokusering på menneskets intelligens, hvorfor PISA-undersøgelserne er så kritiske. En journalist havde spurgt SH, hvad han mente om, at Danmark har klaret sig så dårligt. Svaret lød, at det ikke er skidt at være dårligt repræsenteret i en irrelevant statistik!

Der er forskel på science og arts, på den ene siden viden, på den anden at eksistere som mennesker. Den ensidige fokusering på børns og unges intellekt er forkert. Tusinder af andre forskere har fremhævet noget lignende.

Anders Fogh har sagt: "Al den rundkreds-pædagogik kan vi godt være foruden." Men hvis han selv blev sat i en rundkreds, ville han opdage noget væsentligt, nemlig at man derved lærer noget om social intelligens. I virkeligheden er det sådan, at skoler dræber kreativitet. Vi accepterer en folkeskole med institutionelle rammer. Vi burde sprænge det hele i luften og skabe noget nyt i stedet. Vi er heller ikke selv kreative. Vi skal skabe et samfund, hvor man overvejer, hvordan forskellige fagligheder skal spille i forhold til hinanden. Mindre end 20% af den danske befolkning har decideret fysisk arbejde. Vi skal skabe et rigt, innovativt oplevelses- og videnssamfund – det er en samfundsmæssig og samfundsmæssig nødvendighed. Det handler også om børnenes eksistentielle eksistens og at kende sin egen værdi.

Spørgsmål til Steen Hildebrandt.

Søren Bojer: Hvad gør vi i denne situation, hvor der er så megen kontrol? Hvordan får vi vendt denne diskussion?

SH: Det er interessant med disse grænser; for de skal også bearbejdes inde i vore hoveder. Nogle forældre er nervøse for, hvordan deres børn skal klare sig i denne verden. Jeg er enig med dem, men har en anden opfattelse af det. Jeg opfatter det, der sker i skolen, som mishandling. Det er til stor skade, at der gives så mange karakterer. Forældrenes bekymring går på karaktererne, og de henholdsvis straffer og belønner børnene. Men erhvervslivet har for længst indset, hvor skrøbelige karakterer er. Det handler mere om børnenes udvikling end om karakterer.

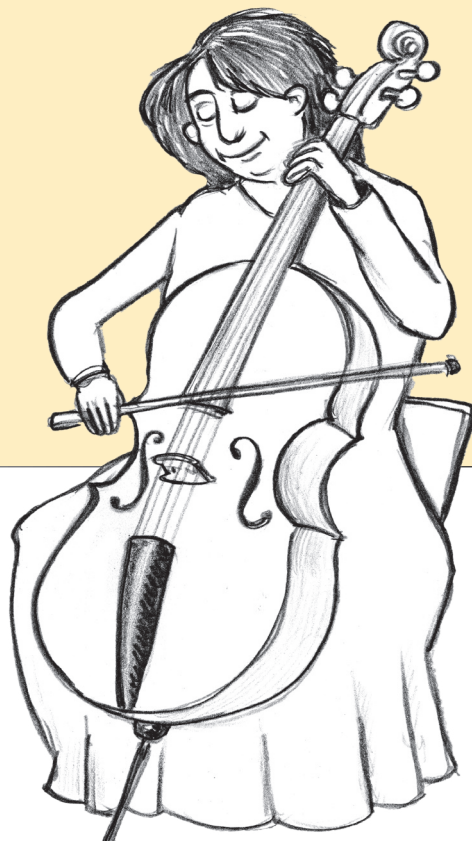
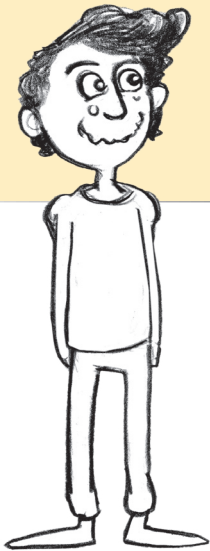
Ulla Clausen, Gentofte Musikskole: Hvordan kan man arbejde med en holdningsændring i forhold til de kreative fags status?

SH: Vi mangler en politisk kvalificeret beskrivelse af, hvordan samfundet kommer til at udvikle sig – vi ved af gode grunde ikke, om vi står midt i en revolution. Nu handler det om social intelligens, kreativ intelligens. Regeringen vil have flere ind på universiteterne; men vi må udvikle nye former for universiteter, nye uddannelser. Vi må værdsætte de kreative udtryksformer og ikke bare som fællessang.

Flere udmærkede spørgsmål til SH gav ikke yderligere input i svarene. Hans udgangsreplik blev: Karakterer siger ikke meget om, hvad personen kan. Efter en lang universitetsuddannelse får den studerende f.eks., et gennemsnit: 8,2. Men der er altså grænser for, hvad man kan byde tal!

Herefter fulgte en lang, livlig og indholdsrig **plenumdebat**, hvor alle sider af dagens emne blev vendt og grundigt kommenteret. Her er nogle spots – stadig med støtte af Andrea Krüger Holms referat.

Mange indlæg gik på det professionelle musiklivs inddragelse. Den berøringsangst, der tidligere har været mellem skolerne og de professionelle musikere, er minimeret med de mange former for skolekoncerter, huskunstnerordninger, samarbejde med symfoniorkestre og ensembler, kompositionsarrangementer med og for børn, skolernes egne opførelser med hjælp fra professionelle og meget andet. **Søren Bojer, Sjællands Symfoniorkester:** Det at etablere et samarbejde mellem skoler og professionelle institutioner er vigtigt. Det centrale er, at man har forpligtelse til, at musikken bliver tilgængelig for børnene, som f.eks. når en koncert bringer tårer frem i øjnene på dem. Man kunne kalde det "edutainment", en kombination af underholdning og undervisning. Problemet er, at hvis samarbejdet begrænser sig til gratis koncerter, sker der det, at kun nogle enkelte børn trækkes ind af deres forældre, så vi kun rammer dem, der i forvejen har sans for det. **Lene Juul Langballe, Den jyske Opera:** Det er ikke kun en sag for de store institutioner. Vi skal ikke kun fokusere på værker, men også se musik som elementer, musik som sprog. Der har i lang tid været brug for, at vi udvikler et sprog for, hvad musikken kan. Hvordan kan vi beskrive en terminologi, som de, der finder det vigtigt at måle og veje, kan bruge? Hvem skaber dette sprog? (en opfordring!) **Karen Skriver Zarganis, Odense Symfoniorkester:** Musikere i et symfoniorkester skal først og fremmest spille; de er ikke i deres ansættelse forpligtet til at undervise; men nogen er gode til det, andre ikke. Når der bevilges en million til at formidle, ser jeg det som en kattelerm. I stedet for at fokusere på store musikoplevelser for børn burde man se på deres hverdag. Der skal de have musikoplevelser; men folkeskolelærere er ikke klædt på til det, og det er frustrerende. De skal simpelthen have kundskaberne! Derfor er det nødvendigt at for-

bedre læreruddannelsen. Annelise Dahlbæk, professionshøjskolen, Kbh: Den professionelle undervisning skal være faglig, pædagogisk-didaktisk og indeholde refleksion. Vi får søgning på seminarier; men vi får ikke nok. Problemet er, at lærerfaget er en udkældt gerning. Jesper Juellund-Jensen, Frederiksberg seminarium: Det er nemt at finde musiklærere, der ikke er kompetente. Mange af dem, der underviser i musik, er ikke uddannet i musik. Lisbeth Torp, leder af Musikmuseet: allerede for mange år siden havde vi de samme diskussioner, og i mellemtiden er det kun blevet værre. Dengang havde vi i det mindste muligheden for efteruddannelse, men det har vi ikke mere. Det er så deprimerende.

Kvalitetsmusik

I debatten om dette emne kom igen mange på banen – derfor kun udpluk af indlæg – uden navne.

Hvad er kvalitetsmusik? På den ene side håndværket og det kunstneriske indhold, på den anden side formidlingen og relevansen. "Kvalitetsmusik" er vel i denne sammenhæng mere et slagord end en terminologi? Det er musik, der opfylder målene – alt efter hvad det skal bruges til. Jeg tror på, at begrebet skræmmer folk væk – I kommerciel musik er indpakningen vigtigere end selve musikken. – Forskellige generationer har altid lyttet til forskellig musik. Jeg har lyttet til klassisk

som barn, men opdagede senere Beatles og jazz – og oplevede så både mine forældres og bedsteforældres reaktioner. Vi må se på det udtryk, de unge interesserer sig for.

Folkeskolen og det kreative

Hvordan laver vi evalueringer, der levner mere plads til proces end produkt? – Ærgerligt, at det ikke var forældrene, vælgerne, der hørte Steen Hildebrandt; for så ville der ske noget! – Et samarbejde mellem seminarier og konservatorier kunne fungere som et væksthus. Man kunne koble en pædagogisk uddannelse for de konservatoriestuderende med en faglig uddannelse for de lærerstudierende. – Musikfaget fylder meget hos os (Steinerskolen, København). Hvorfor er det ikke sådan i en almindelig folkeskole? Vi disponerer anderledes, lader eleverne få soloundervisning, mens klasseundervisningen foregår, og et par gange om året rokerer vi rundt på skemaet, så det ikke rammer de samme fag. Dannelse og social kompetenceudvikling. Vi forvalter det selv. Jeg tror på, det kan lade sig gøre; vi skal bare ville det.

Kommentar: Det er vigtigt at kommunikere den gode historie ud!

Efter plenumdebatten var der mulighed for at fortælle om forskellige projekter under punktet "Ølkassen".

Her præsenterede Lisbeth Torp "Det klingende museum" under overskriften Kvalitetsmusik. En række udvalgte skoleklasser får over et helt år, hvor der arbejdes med det klassiske, det rytmiske og det etniske spor, undervisning af konservatoriestuderende, omvisning på museet og en koncert. Det er et sted, hvor museet, gymnasierne og skolerne kan mødes.

Bjørn Hernes fra Karavane fremlagde projektet "Fremtidens skolekoncerter i Danmark", som finansieres i et samarbejde mellem kultur- og undervisningsministeriet og er skolekoncerter, som skal være en del af musikundervisningen, ikke et tilbud.

Connie Kock Rasmussen fra University College Lillebælt starter med et Carl Nielsen-citat: "Vi skal høre med øjnene, se med ørerne, lugte med hænderne, tænke med hjertet og føle med hjernen" og fortalte om sin undervisning og beklagede, at der ikke gives efteruddannelse til fag som musik.

Elsie Marie Okkels fra University College Syd forelagde "Små komponisters værksted", som er beskrevet i DANSK SANG nr. 2, oktober 07/08 side 32-35).

Per Wium sluttede denne del af konferencen.

Afrunding ved Mogens Christensen, Vestjysk Musikkonservatorium

Vi har i dag diskuteret, hvordan skole- og musikliv spiller bedst sammen. Svarene og dialogen var fyldigere, end jeg havde turdet håbe på, og dialogen var positiv – ikke mindst med den urokelige grundholdning: Man vil ikke overtage hinandens rolle, men supplere hinanden. Det har været dejligt at se og høre så mange forskellige synspunkter og indfaldsvinkler fra så mange sider. Særlig tak til de lærere – både fra folkeskolen og Steinerskolerne – der kunne finde tid til at deltage og give

konferencen et smukt og bredt pust fra den virkelige verden.

Emnerne var mange. Skønt der udsendes et referat (også til ministeren), har jeg til denne afslutning sat hovedemnerne op i punktform for lige at holde lidt rede på dem.

Kvalitetsmusik

Egentlig et farligt ord. Især fordi det nødvendigvis må implicere, at noget andet ikke er kvalitetsmusik. Ordet kvalitet er ikke knyttet til genre. Det kan – som det blev antydnet i debatten – også opfattes som den lytteattitude, man selv går til musikken med. Det, vi tillægger kvalitet; det, vi hører (eller måske ikke hører i f.eks. supermarkedet), og det vi virkelig lytter til og skænker hele vor opmærksomhed (f.eks. strygekvarteret eller en Miles Davies-solo).

Kreativitet

Igen et af disse farlige ord. Hvad dækker det? I formiddags spurgte jeg, om man kun-

ne bruge den klassiske kreativitet (kunstnerisk skaben) i forhold til den generelle kvalitet, som den vestlige verden skriger efter. Hildebrandt uddybede tankegangen, Bertel Haarder svarede ikke herpå.

Interaktivitet.

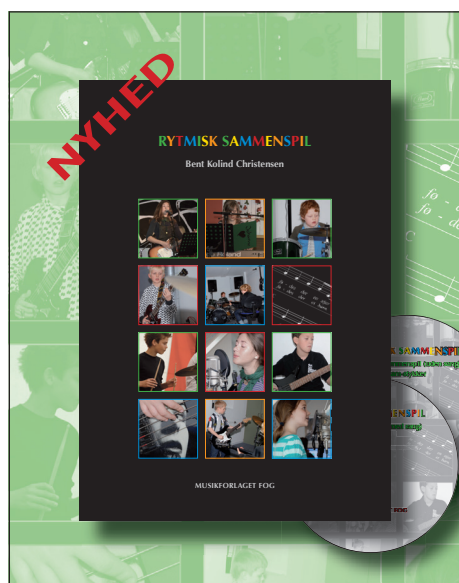
Et emne, der næsten var væk, indtil ølkaasen blev stillet frem: Hos Connie og Else Marie fik vi lige denne tanke (min egen Hassan) op. Tak for det. Flere steder ser vi disse aktiviteter med kreative musikalske processer (kmp) dukke op – personificeret ved folk som Richard McNicol og Markus Kosuch og udtrykt i praksis med byggesten, musikdramatisk interpretation og community music.

Musikundervisningen ...

i folkeskole, gymnasium og på seminarierne har det ikke godt. Det ligner lidt en krise. Dels med manglen på kvalificerede lærere i folkeskolen, dels med nogle massive fordomme over for kvalitetsmusikken

og dels med fraværet af Danmarks Lærerhøjskole til at give nye impulser til folkeskolens musikundervisning. Vedrørende dette sidste kan jeg – som en lille forsinket julegave – oplyse, at Inge Marstal og jeg som de eneste konservatorieprofessorer her i landet, der for alvor har fingrene i børne-/ungeområdet, i frokostpausen har aftalt, at vi nu vil tage kontakt med seminarierne med henblik på at få lavet en slagkraftig alliance, der kan tage arven fra Danmarks Lærerhøjskole op.

Afslutningsvis vil jeg sige et par ord om Musikformidling.dk. Det er et forum med en meget flad struktur og frivillige arbejdsgrupper. Tilbage er der vist kun én arbejdsgruppe, hvis område er kreative musikalske processer – de har møde lige herefter. Skulle dagens debat give anledning til deltagelse heri eller i nye grupper – f.eks. i nogle af dagens emner, kan man blot henvende sig. Tak for en god konference!.

DE BEDSTE SANGE ... til dig og dine venner

Rytmisk Sammenspil inviterer til genlyd og glade stunder med en samling rigtig gode danske sange af blandt andre **Gasolin', Tina Dickow, Nephew** og **TV-2**

Rytmisk Sammenspil er en ny musikalsk værktøjskasse til musiklærere og musikpædagoger. Serveret til sammenspil i øvelokalet med børn og unge, skåret over skønne sange som: *Det bedste til mig og mine venner* (Gasolin'), *Nobody's Man* (Tina Dickow), *Superliga* (Nephew), *De første kærester på månen* (TV-2), *Arabiens Drøm* (Anne Gadegaard) plus seks flere fra de bedste sider af den danske sangskat.

Rytmisk Sammenspil er en bog med akkorder, arrangementer og fortællinger om de særligt udvalgte sange samt to CD'er med alle sangene og ekstra jam-stykker.

INTRODUKTIONSPRIS 299 KR • MUSIKFORLAGET FOG • WWW.FOGLAGET.DK • TLF 87470020